



PARTEA I

DOCTRINĂ

CAPITOLUL I

CONSIDERAȚII GENERALE

Executarea silită este cea de-a treia fază a procesului civil, la care se recurge numai în ipoteza în care titlul executoriu nu se execută de bunăvoie.

Alin. (1) al art. 622 C. pr. civ. consacră principiul conform căruia obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către debitor.

Executarea silită nu reprezintă o fază obligatorie a procesului civil, din contră, ea trebuie să fie una de excepție, pentru că este un substitut al executării voluntare a unei obligații stabilite în sarcina debitorului, printr-o hotărâre judecătorească sau printr-un alt titlu executoriu.

Prin intermediul art. 622 C. pr. civ., legiuitorul a instituit un ansamblu de mijloace procedurale menite să facă posibilă realizarea efectivă a dreptului chiar și în cazurile în care debitorul nu își execută de bunăvoie obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu. Astfel, executarea silită intervine numai în cazul neexecutării de bunăvoie a măsurilor dispuse de judecător, fără a se încălca dispozițiile din legea fundamentală și din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale¹.

¹ Decizia CC nr. 774/2007, publicată în M. Of. nr. 715 din 23 octombrie 2007; Decizia CC nr. 281/2006, publicată în M. Of. nr. 385 din 4 mai 2006; Decizia CC nr. 83/2012, publicată în M. Of. nr. 250 din 13 aprilie 2012.

Faza executării silite este și ea guvernată de principiul disponibilității, în măsura în care este vorba despre drepturi de care titularul poate dispune.

În literatura juridică s-a apreciat¹ că prin obligațiile impuse executorului i se conferă „practic un rol activ în realizarea executării silite”. Celebritatea nu trebuie însă să aducă atingere drepturilor părților sau ale altor persoane interesate în executarea silită.

Conform art. 622 alin. (2) C. pr. civ., refuzul expres sau tacit al debitorului de a aduce la îndeplinire de bunăvoie obligația stabilită în sarcina sa face posibilă îndeplinirea obligației numai în procedura executării silite, care începe odată cu sesizarea organului de executare de către creditor.

În opinia noastră, simpla neexecutare a obligației stabilite prin titlul executoriu în momentul imediat următor celui la care hotărârea judecătorească dobândește caracter executoriu constituie un refuz tacit de executare, ce deschide calea sesizării executorului judecătorec în vederea executării silite a obligației.

Art. 622 alin. (4) și (5) C. pr. civ. reglementează două excepții de la regula generală a executării silite în caz de neexecutare benevolă a obligației de către debitor, din proprie inițiativă, fără vreo cerere din partea creditorului. Este vorba de situații în care executarea silită nu urmează procedura de drept comun și exclude intervenția executorului judecătorec.

Excepțiile vizează executarea anumitor obligații de a face [art. 622 alin. (4) C. pr. civ.] și vânzarea bunurilor mobile ipotecate [art. 622 alin. (4) C. pr. civ.].

Într-o enumerare expresă, fără a fi limitativă, legiuitorul menționează în cuprinsul art. 622 alin. (4) C. pr. civ. obligații de a face cuprinse într-un titlu executoriu pentru a căror executare nu este necesară, de regulă, intervenția executorului judecătorec, precum: înscrierea sau radierea unui drept, a unui act sau a unui fapt dintr-un registru public; emiterea unei autorizații; eliberarea unui certificat sau predarea unui înscris; altele asemenea. Orice obligație similară celor menționate în cuprinsul alin. (4)

¹ I. Leș, *Examen teoretic asupra modificărilor aduse Codului de procedură civilă prin Legea nr. 459/2006*, în C. Jud. nr. 1/2007, p. 27.

este posibil a fi executată la simpla cerere a persoanei îndreptățite, făcută în temeiul unui titlu executoriu. Numai în caz de neconformare a debitorului se poate recurge la executarea silită, în procedura de drept comun.

Cu toate acestea, potrivit art. 909 alin. (1) C. pr. civ., atunci când printr-un titlu executoriu s-a dispus efectuarea unei înscrieri în cartea funciară împotriva celui înscris ca titular al dreptului, creditorul are posibilitatea de a solicita, direct sau prin intermediul executorului judecătoresc, biroului de cadastru și publicitate imobiliară să dispună înscrierea în baza acestui titlu. Ca atare, derogator de la dispozițiile de excepție cuprinse în art. 622 alin. (4) C. pr. civ., într-o astfel de ipoteză creditorul poate alege între a solicita executarea directă a debitorului sau a se adresa executorului judecătoresc.

Este de observat faptul că alin. (4) al art. 622 C. pr. civ. se referă la obligații instituite în sarcina unor instituții publice, a unor entități cu atribuții în înscrierea, radierea unui drept, act sau fapt juridic, în emiterea unui act, certificat, în predarea de înscrisuri.

În niciun caz norma nu este una generală, aplicabilă în toate situațiile în care executarea vizează o obligație de a face. Norma este una de excepție, derogatorie de la regula generală a declanșării executării silită ori de câte ori debitorul refuză expres sau tacit executarea, aplicabilă numai în ipoteza unor obligații de a face ce implică exercitarea unor atribuții de către o entitate căreia îi revine sarcina efectuării unei înregistrări, a unei mențiuni, a eliberării, predării, transmiterii unui act.

Considerăm că în afara situațiilor prevăzute de art. 622 alin. (4) și alin. (5) C. pr. civ., pentru a se recurge la executarea silită nu este necesară dovada prealabilă a unei opoziții la executare din partea debitorilor. Simpla pasivitate a debitorilor constituie refuz de executare și îndreptățește creditorul să recurgă la forța coercitivă a statului.

Competența realizării executării silită a unui titlu executoriu revine executorului judecătoresc ori de câte ori printr-o lege (generală sau specială) nu se prevede o altă competență¹. Bunăoară, executarea silită a

¹ Potrivit art. 652 C. pr. civ., dacă prin lege nu se dispune altfel, hotărârile judecătorești și celelalte titluri executorii se execută de către executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel, după cum urmează:

titlurilor executorii ce conțin obligații fiscale ori creanțe bugetare rezultate din raporturi juridice contractuale¹ revine în competența organului fiscal care administrează creanța fiscală și se realizează prin intermediul executorilor fiscali, potrivit art. 220 alin. (2) și alin. (5) raportat la art. 223 alin. (1) C. pr. fisc.²

Potrivit art. 712 C. pr. civ., împotriva executării silită, a încheierilor date de executorul judecătoresc, a refuzului acestuia de a efectua o executare silită sau de a îndeplini un act de executare silită în condițiile legii, împotriva încheierii prin care s-a admis cererea de încuviințare a executării silită, dacă a fost dată fără îndeplinirea condițiilor legale, precum și împotriva oricărui act de executare se poate face contestație de către cei interesați sau vătămați prin executare, contestație de competența instanței de executare.

Subscriem punctului de vedere potrivit căruia contestația la executare este o **cale de atac specială**, atunci când ea este exercitată de către una dintre părți, declanșând controlul instanței cu privire la actele de urmărire efectuate, și o **acțiune civilă particulară**, în cazul promovării ei de către o terță persoană vătămată prin măsurile de executare silită³.

a) în cazul urmăririi silită a bunurilor imobile, al urmăririi silită a fructelor prinse de rădăcini și al executării silită directe imobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află imobilul;

b) în cazul urmăririi silită a bunurilor mobile și al executării silită directe mobiliare, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde se află domiciliul ori, după caz, sediul debitorului, sau din circumscripția curții de apel unde se află bunurile; în cazul în care domiciliul sau, după caz, sediul debitorului se află în străinătate, este competent oricare executor judecătoresc;

c) în cazul executării silită a obligațiilor de a face și a obligațiilor de a nu face, executorul judecătoresc din circumscripția curții de apel unde urmează să se facă executarea.

¹ Prin decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 66/2017 (M. Of. nr. 969 din 7 decembrie 2017) pronunțată de completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a statuat că executarea silită a titlurilor executorii, hotărâri judecătorești privind creanțe bugetare, datorate în temeiul unor raporturi juridice contractuale care se fac venit la bugetul consolidat al statului, se realizează prin executori fiscali, ca organe de executare silită ale statului.

² Legea nr. 207/2015, publicată în M. Of. nr. 547 din 23 iulie 2015.

³ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. II, Ed. All Beck, București, 2005, p. 471; I. Leș, *Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2007, p. 1111.